

zaupnica ter sklenila peticija za slov.-nemško gimnazijo Celju.

Po poročilu blagajnikovem in vsprejemu novih udov je bila vo litev odbora. Z vsklikom sobili na predlog č. g. župnika M. Tomažiča izvoljeni vlč. g. nadžupnik Jernej Voh prvomestnikom, g. dr. J. Rudolf podpredsednikom in knjižničarjem, č. g. Fr. Kukovič tajnikom, č. g. Al. Šoba blagajnikom, g. Fr. Napotnik blagajnikovim namestnikom, in odbornikom gg. Jakob Kline, Jurij Šibanc, in Jurij Rotnik ter namestnikom Jožef Rodkubovšek, Anton Kokolj in Fr. Flis.

Slednjič spregovori vlč. g. prvomestnik o ljubljennem deželnem očetu, ki so takrat bivali na južnem Francoskem in preblagem nadvojvodi Albrehtu ter sklene zborovanje s trikratnim živio presvetlemu cesarju.

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Ko je nekdo v »Slov. Nar.« (št. 46 l. 1869.) prodajal svoje puhle nazore o sv. zakonu, mu Kosar takoj oporeka v »Zg. Danici«¹⁾, rekoč: »da je ova razprava preprežena s hudimi pomotami in torej jako nevarna vsem bralcem, ki stvari bolj na tanko ne poznajo. Temu nasproti je dolžnost katoliških, v tej reči zvedenih pisateljev, stvar pojasniti, nevarnost odstraniti«. Dasiravno je njegova pisava v tej borbi povsem stvarna, vendar mu je sveta jeza včasih pero tako zasukala, da bralec lahko opazuje, kako je kuhalo v njegovem sreju. Nekateri posvetnjaki, in med njimi tudi dr. S., radi bi namreč sv. zakon iz visočin »velikega zakramenta v Kristusu in cerkvi«, kamor ga je sam Bog povišal, ponizali ter porinili med svoje papirnate pogodbe, po katerih bi svobodno brskali s svojimi peresi in jih tudi razbrskali, če bi to zahtevali ali lagodni zakonci, ali če bi to utegnili kazati kakemu sebičnemu pravniku. Gladko in jasno dokazuje Kosar svojemu nasprotniku, da se je postavil na krivo stališče, meneč, da je katoliška cerkev le »stranka«, ki se zastran zakonskih pravic z nasprotno »stranko« prepira. Sv. cerkev je veliko več neodvisna, samostalna in samooblastna družba, kraljestvo božje na zemlji. In prav krivo stališče, na katero se je postavil dr. S. nima več trdnih tal pod seboj, in torej ga je iz lahkega premagal.

Kosar še drobtinice ni preziral, nego jih je v tistem času, ko še ni bilo obilnejšega kruha za Slovence, pridno pobiral ter jih podajal ukaželjnema ljudstvu, da se je vsaj nekoliko otešilo ter utolažilo najhujši glad. Uredil je šest letnikov »Drobtinice« in sicer od 16. do 20. letnika; petero jih je izdal pod tajnim imenom »izdalo ravnateljstvo lavantinskega seminarija«, in samo dvajsti letnik pod lastnim imenom »uredil Franc Kosar, dekan na Kozjem«. In ko je pokojnik s tem letnikom uredništvo odložil, zaspale so »Drobtinice«, dokler jih vrli pisatelj²⁾ v Ljubljani zopet predrami z budnim svojim peresom. »Delavci so se razšli, Drobtinice so osamele. Kedaj izidejo zopet drobtinice?« — tako tožuje Kosar v predgovoru 20. letnika.

Toda on »Drobtinice« ni le urejal, nego je ostal vedno zvest pisatelj za nje. Lepo je opisal življenje Mihaela Stojana, štrtega urednika »Drobtinice«, iz-

glednega dušnega pastirja in dekana braslovškega¹⁾. »Hvaležnost je lepa, a redka čednost«, tako prične živopis, in prav ta redka čednost kinčala je Kosarja, ki je dobrotniku svojih mladih duhovnih let postavil »spomenik v domači škofiji, da se Stojanovo ime ohrani kakor draga svetinja za zgodovino škofije, a tudi spomenik za slovensko zemljo, da kadarkoli se bo zgodovina slov. slovstva pisala, se tudi dostojno spominjajo dela Stojanova«.

Ista lepa čednost hvaležnosti nagnila je ranjcega, da je opisal tudi življenje stolnega prošta Mihaela Pikla.²⁾ »Naj tudi on — namreč Kosar — ki nja življenje popisati namerava, svoje podvzetje opraviči. Dozdeva se mu, da izmed zdaj živečih ni nihče za ta posel toliko opravičen, kakor on, ker je živel celih 24 let z njim v najsrčnejši, nikdar kaljeni prijateljski zvezi, celih 9 let z njim bival in živel ter se z njim vred trudil v enem in istem poklicu in imel priliko dan na dan gledati na dno nja poštenega in bogoljubnega srca in spoznavati nja žalost in veselje. Da si pa ga hvaležna ljubezen k pisanju nagiba, mu bo vendar le edina resnica pero in roko vodila«.

Kosarjevo blago in blagoslovljeno delovanje v mariborskem semenišču bilo je ravno v pravem tiru, Kosar sam v najlepših letih moške čilosti, ko mu ustavi voz nestrpni liberalizem. Odločnega in duhovitega zagovornika katoliških in narodnih načel liberalizem ne more in ne sme dalje trpeti na tako važnem in uplivnem mestu, kakor je služba semeniškega duhovnega vodje. Zato napenja in napenja svoje moči, in bil je ravno že dosti močan, da je spodrinil Kosarja. Liberalci namreč so zagnali glas, da je prav v mariborskem semenišču ognjišče, pri katerem se razgrevajo vneti duhovniki in goreči narodnjaki, a Kosar da piha na žrjavico, da ogenj ne umrje.

O teh razmerah poročali so vladi ljudje in časniki, ki nam niso niti prijazni niti pravični, in prišlo je tako daleč, da je bilo pozvano redarsko oko, naj gleda nanj in naj opazuje njegovo delovanje. Slednjič mora se blagi duhovnik umakniti lažnivim pričam, ki so ga kakor nekdanj Kristusa tožile, da je nevaren državi, in vlada je sodila, da je boljše, če se Kosarja odkriža, nego da trpi cela država. Vsled takih homatij prosil je pokojnik za dekanijo kozijansko, katero je tudi dobil.

To je bila bolest za celo škofijo in huda žalost zlasti za semenišče. Bogoslovci so hodili nekako obupni po bogoslovju, ko zvedo neljubo novico. Kosar sam pa se precej spravi z božjo previdnostjo in tolaži tudi nas rekoč, da bi bilo pač nespametno kregati se z božjo previdnostjo. Za kratek čas pa nam pové nekaj, kar je o svojem času doživel, vozeč se na ladji po Donavi iz Linca na Dunaj. Z menoj — pravi Kosar — vozili sta se tudi dve usmiljeni sestri. Uprašam nji, odkod da sta in kam se vozita? Pozvedujem tudi, imajo li v samostanu lastnega duhovnika? Odgovorita mi, da je njih ljubi spirital ravnokar prestavljen. »Ali nič ne žalujete za njim?« — »Bi se pač bale zameriti ljubemu Bogu, ker njegova sveta previdnost nam je že poskrbela za drugega duhovnika«. Ta odgovor — priznava pokojnik — bil je za me, in naj bode tudi za vas krščanski nauk o previdnosti božji.

† Jožef Simonič.

Dne 14. febr. t. l. so pri Sv. Petra pri Radgoni hladni zemlji izročili truplo pokojnega g. zlatomašnika Jožefa Simoniča. Po kratki bolezni previdenih s sv. zakramenti jih je smrtna kosa v 82. letu pokosila. Mirna,

¹⁾ Dr. J. S. in »nova posvetna zakonska postava«, ponatis. iz Zg. Dan. Jož. Blaznik v Ljubljani.

²⁾ Drobtinice 21. letnik uredil dr. Fr. Lampe v Ljubljani 1887.

¹⁾ Drobt. l. 1865—66.

²⁾ Drobt. l. 1869.

kakoršno je bilo njih življenje, je bila tudi njih smrt. Pri popolni zavesti so rekli: »božja volja se zgodi«, potem so omahnili in izdini svojo blago dušo. Osemnajst duhovnikov, 13 iz naše, štirje iz sekovske in eden iz somboteljske škofije so jim posodili zadnjo pot. Domači g. dekan so opravili sv. mrtvaško opravilo in spregovorili v slovó nekoliko besed o pokojnikovem življenju, radgonski okrožni g. dekan pa so vodili sprejod na pokopališče. — Pokojni gospod zlatomašnik so bili rojeni v Ivanjkovcih svetinjske fare 17. sušca l. 1813. Šolali so se nekoliko pri Svetinjah, potem v Radgoni in Mariboru, latinske šole so izvršili v Varaždinu, filozofijo in bogoslovje pa v Gradcu. Leta 1839. so bili poslani za kaplana k Sv. Lovrencu v Pušcavo in čez pet let v Radgono, od koder so prišli leta 1856. za župnika v Središče, in 1873. k Sv. Juriju na Ščavnici, kjer so bili tudi dekan ljutomerske dekanije, dokler niso stopili v pokoj l. 1887. ter se preselili k Sv. Petru pri Radgoni. Pokojni gospod Jožef Simonič so bili jako vesten duhovnik, miren in gostoljuben gospod, in zato priljubljen med duhovniki in posvetnimi gospodi. Bili so tudi odklovaní od cerkvene in posvetne oblasti; leta 1871. so dobili naslov kn. šk. duhovnega svetovaleca in l. 1880. od svetlega cesarja zlati križec s krono za zasluge. Skromno svoje premoženje so razdelili prav pametno. Gorice so izročili svojemu stričniku dr. Simoniču na Dunaju, drugo blago stričniku, ki gospodari na domačiji, denar pa so sporočili v dobre namene pri Svetinjah in Sv. Petru ter naredili ustanovo za enega dijaka v dijaškem semenišču. Bog daj pokojniku večni mir in pokoj, in večna luč jim naj sveti!

Mili darovi za družbo vednega češčenja.
Sv. Martin pri Slov. Gradcu 15 fl. 63 kr., Sv. Vid na Planini 18 fl. 33 kr., Prevorje 2 fl., Buče 8 fl. 9 kr., Središče 2 fl. 80 kr., Sv. Vid pri Ponikvi 10 fl., Sv. Ropert nad Laškim 5 fl. 50 kr., Sv. Ksaveri 73 kr., Luče 1 fl. 50 kr., Nazarje 3 fl. 81 kr., Remšnik 6 fl. 39 kr., Anton Srobotnik 1 fl., Mala Nedelja 7 fl., Sv. Anton v Slov. gor. 15 fl.

Gospodarske stvari.

Nakup vojaških konjev.

C. in kr. vojno ministerstvo bode vsled dopisa, oddelek 3 št. 333 z dne 21. febr. t. l. napravilo meseca marcija in aprila sejmove za dopolnitev vojaških konjev na slov. Štajarskem v teh-le krajih:

Dne 4. marcija v Mariboru na malem vojaškem vežbališču, dne 5. marcija v Radgoni na živinskem sejmišču, dne 6. marcija na Ptuju na živinskem sejmišču, dne 14. marcija v Brežicah na živinskem sejmišču, dne 18. marcija v Središču na živinskem sejmišču in dne 2. aprila v Ljutomeru na glavnem trgu; in sicer vselej ob 9. uri dopoldne. Opomni se, da se bodo kupovala letos na spomlad 3letna in jeseni 3¹/₂letna žrebeta za poskušajo.

Kupili se bodo konji za konjike in topničarske podčastnike kot jezdni in kot topničarski vozni konji. Konji za konjike in topničarske podčastnike morajo biti visoki vsaj 158 cm, za topničarske vozne konje vsaj 161 cm. Konji, ki še niso dovršili štrtega leta ali so že čez sedem let stari, se ne bodo jemali. Kot poprečna cena velja: 325 gold. za konjiškega ali topničarskega podčastniškega jezdnega konja, 350 gold. pa za topničarskega voznega konja.

Priporočbe vreden ječmen „Goldfoil“.

Pšenica in rž imata slabo ceno. Tudi ni upanja, da bode kmalu bolje. Kje naj naš kmet, ki je glavni steber države, denarja dobi? Živinoreja se je že večkrat priporočala in še se priporoča. Toda kaj pa se naj posebno seja? Ječmen. Že navadni ječmen ima boljšo ceno, kakor pa rž. Iz našega cesarstva se je l. 1893. izvozilo nad pet milijonov meterskih centov ječmena v inozemstvo, posebno na Nemško.

Pa pri ječmenu je treba skrbeti za dobro sorto. Najbolj priporočbe vreden je tako imenovani ječmen »Goldfoil« tvrdke Ernesta Bahlsena v Vinogradih pri Pragi. Ta ječmen ima lepo dolgo in polno klasje ter daje celó v neugodnem podnebu in v slabi zemlji 29 do 49kratni obrodek. Zrno je polno, trebušasto in bele barve, ima v sebi skoro samo moko, zato ta ječmen posebno pivovarji obrajtajo. Lani je tega ječmena jeden hektoliter tehtal 78 kg. Dasi je ta ječmen jar, vendar hitro dozori.

Ako premislimo, da se izvrstni ječmen plačuje meterski cent po 9 fl. 25 kr., navadni pa le po 6 fl. 10 kr., potem bode gotovo vsak kmotovalec rajši sejat ta izvrstni ječmen. In ker je vedno več pivovarn in sladarnic, bode se ta ječmen vedno lahko in prav dobro prodajal. Za jeden oral ga je treba okoli 300 kg. Upamo, da bode vsak naročnik s tem ječmenom zadovoljen. Veselilo nas bode, ako bode prav ta ječmen slov. kmotovalcem donášal izvrstne dohodke.

Žitne cene v Mariboru od 16. febr. do 23. febr.
Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 55 kr., rž 4 fl. 20 kr., ječmen 4 fl. 30 kr., oves 3 fl. 40 kr., turšica ali kuruza 5 fl. 35 kr., proso 4 fl. 30 kr. in ajda 4 fl. 70 kr.

Sejmovi. Dne 2. marcija v Poličanah (svinjski sejem) in Vuzenici. Dne 4. marcija na Vranskem, v Oplotnici, v Račah (tudi konjski sejem) in v Mariboru. Dne 5. marcija v Ljutomeru in Radgoni. Dne 6. marcija v Arvežu, na Ptuju, pri Sv. Petru pod Sv. gorami in v Imenem (svinjski sejem). Dne 7. marcija na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem). Dne 8. marcija na Pilštanju in Vidmu.

Dopisi.

Iz Gornje Radgone. (Naše bralno društvo) imelo je v nedeljo, dne 3. svečana svoj letošnji občni zbor. Iz poročila posameznih odbornikov razvideli smo, da je društvo svojo nalogo povsem izpolnjevalo ter dokazalo, da stoji na krepkih nogah. Šteje sedaj 131 udov, med temi dva ustanovna uda. Knjižnica pa obsega 500 knjig raznovrstne vsebine. Poročilu odbornikov sledila je volitev novega odbora, pri kateri so po predlogu g. Zemliča bili dosedanji odborniki zopet enoglasno voljeni. Na to je predaval g. potovalni učitelj J. Belé o vino-reji in drugih kmetijskih strokah. Občinstvo je njegovim besedam pazljivo sledilo in pokazalo svojo zahvalo z burnimi živio-klici. Žal, da udje istega zanimanja za kmetijske stvari tudi v bralni sobi ne kažejo. Saj je tu dosti v poljudnem jeziku pisanih časnikov in knjig, ki se pečajo s kmečkimi zadevami. Sicer je lepo, če udje radi prebirajo mične pripovedne spise, saj so vsi v krščanskem in nraavnem duhu pisani. A treba se je vsakemu tudi v svoji stroki izobraževati in svoje znanosti dopolnjevati. V to pa služijo časniki in knjige, ki razpravljajo gospodarske stvari. Udje, marljivo torej segajte tudi po teh časnikih in knjigah; videli boste, da vam bodo pri gospodarstvu v hasek!